

Διαδικτυακός εθισμός: η «ηλεκτρονική μορφή» (Δημήτριος Νατσιός, δάσκαλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 16, 2016

Τὸ ἔχω ξαναγράψει παλαιότερα, ἀλλὰ τὸ ἐπαναλαμβάνω. Διδάσκω ἀνελλιπῶς ἐδῶ καὶ εἴκοσι πέντε περίπου χρόνια καὶ δὲν ἔχω ἀκούσει ποτὲ ἢ σχεδὸν ποτέ, μαθητὴ τῆς τάξης μου, νὰ μεταφέρει ἐξωσχολικὲς γνώσεις καὶ ἐμπειρίες, χωρὶς νὰ ἀρχίζει τὸν λόγο του μὲ τὴν ἐξῆς κοινότοπη φράση: «Κύριε, εἶδα στὴν τηλεόραση». Τὸ «ἄκουσα ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου ἢ τὴ γιαγιά ἢ τὸν παππού μου», ἔχει πλέον ἐκλείψει ἀπὸ τὸ λεξιλόγιο τῶν παιδιῶν. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο παράδειγμα ἐξεικονίζει τὴν φοβερὴ ἀλήθεια: Τὴν **σαρωτικὴ καὶ ἀποκλειστικὴ ἐπίδραση τῆς εἰκόνας**. Τὸ φαινόμενο δὲν περιορίζεται μόνο στὶς μικρὲς ἡλικίες. Στὴν ἐφηβικὴ ἡλικία, ἡ ὁποία εἶναι ἀναπτυξιακὰ εὐάλωτη σὲ ἐθισμό, παρατηρεῖται καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα, ἕνα νέο νόσημα, ποὺ ὀνομάζεται **διαδικτυακὸς ἐθισμός**. (Τὶς πληροφορίες τὶς ἀντλήσα ἀπὸ τὸ ἐγκυρότερο ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ πανευρωπαϊκῶς, περιοδικὸ «Παιδιατρικὴ», τεύχος 6, Νοε-Δεκ 2008).

Σύμφωνα μὲ τὴν **Ἀμερικανικὴ Ψυχολογικὴ Ἑταιρία** ὁ **διαδικτυακὸς ἐθισμός**, ἢ «**ηλεκτρονικὴ μορφή**», ὅπως προσφυῶς ὀνομάστηκε, διαγιγνώσκεται σὲ ἄτομα ποὺ πληροῦν τὰ ἐξῆς **κριτήρια**:

A. Ἀνοχή, δηλαδὴ ἀνάγκη αὐξήσεως τοῦ χρόνου σύνδεσης μὲ τὸ διαδίκτυο.

B. Συμπτώματα στέρησης (ἀνησυχία, εὐερεθεστικότητα, ἄγχος, φαντασιώσεις, ἀκούσιες ἢ ἐκούσιες κινήσεις δακτυλογράφησης, μετὰ ἀπὸ διακοπὴ ἢ μείωση τῆς χρήσης).

Γ. Ὑποχώρηση τῶν πιὸ πάνω συμπτωμάτων μόνο μετὰ ἀπὸ χρῆση.

Δ. Χρῆση γιὰ πολὺ μεγαλύτερο διάστημα ἀπὸ ὅ,τι τὸ ἄτομο εἶχε πρόθεση.

Ε. Ἐπιλογὴ πολλῶν δραστηριοτήτων μὲσω διαδικτύου (ἀγορά, ἐπικοινωνία, παιχνίδια).

ς. Διακοπὴ ἢ σημαντικὴ μείωση τῆς κοινωνικῆς, προσωπικῆς, δημιουργικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητος λόγω χρήσεως τοῦ διαδικτύου.

Στοὺς **ἐφήβους**, τώρα, τὰ κύρια **συμπτώματα** τῆς «εἰκονικῆς μορφῆς» εἶναι

κυρίως: αντικοινωνική συμπεριφορά, απόρριψη τῆς πραγματικότητας, ἀδιαφορία γιὰ τὴν μάθηση καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση, ἀπουσίες ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ πολὺωρες ἐπισκέψεις σὲ ἴντερνετ-καφέ, κλοπὴ χρημάτων ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐλλιπὴς ξεκούραση καὶ διατροφή, ἐπιθετικὴ συμπεριφορὰ σὲ κάθε προσπάθεια μείωσης τῆς χρήσεως. (Τὰ ἴδια νομίζω, συμπτώματα θὰ διαβάζαμε καὶ σ' ἓναν ναρκωμανῆ). Πρέπει νὰ ἐμπιστευτοῦμε τὰ ὅσα λένε οἱ Ἀμερικανοί, πὺ ἔχουν πολὺ πὺ ἀύξημένο πρόβλημα ἀπ' ὅ,τι ἐμεῖς. Ἐξ ἄλλου ἰσχύει πάντοτε τὸ εὐστόχως ρηθέν: «Ἄν θὲς νὰ δεῖς τὴν Ἑλλάδα τοῦ μέλλοντος, ἐπισκέψου τὴν σημερινὴ Ἀμερικὴ».

Σύμφωνα πάλι μὲ τὶς μελέτες τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων, πὺ περιέχονται στὸ καλὸ περιοδικό, οἱ **κοινωνικοὶ παράγοντες**, πὺ εὐνοοῦν τὴν ἐμφάνιση τῆς νόσου, εἶναι οἱ ἑξῆς: Διαταραχὴ στὴν οἰκογενειακὴ συνοχή. Μονογονεϊκὴ οἰκογένεια. Ἑλλιπὴς οἰκογενειακὴ στήριξη. Ἑλλιπὴς ἢ ἀνύπαρκτη ἐποπτεία. Ἑλεύθερη χρῆση, χωρὶς χρονικοὺς καὶ ποιοτικοὺς περιορισμούς. Ἑπεπροστατευτικὸ ἢ ἀύστηρὸ περιβάλλον. Παρουσία ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ στὸ δωμάτιο τοῦ παιδιοῦ. Μειωμένες δραστηριότητες ἐκτὸς σπιτιοῦ. Συχνὲς ἐπισκέψεις στὰ «διαδικτυακὰ» καφέ.

Τὰ παραπάνω ὅμως ἀπαιτοῦν κάποιο σχολιασμό. Ὅλα ἀρχίζουν καὶ τελειώνουν στὴν **οἰκογένεια**. Στὴν Ἑλλάδα, σὲ σχέση μὲ ἄλλες «προοδευμένες» χῶρες, ἔχουμε τὰ χαμηλότερα ποσοστὰ ἐθισμού, διότι λειτουργεῖ ἢ, βιαίως πολεμουμένη, παραδοσιακὴ μορφή οἰκογένειας. Ὅταν ἡ οἰκογένεια «μπάζει» ἀπὸ παντοῦ, τὸ πρῶτο θῦμα εἶναι τὸ παιδί. Ἐπιβιώνουν καὶ θὰ ἐπιβιώσουν οἰκογένειες, πὺ εἶναι συντηρητικὲς καὶ χρησιμοποιοῦ τὴν λέξη μὲ τὴν πρωταρχικὴ, τὴν κυριολεκτικὴ τῆς σημασία. **Ἡ οἰκογένεια ὀφείλει νὰ κρατήσῃ ὅ,τι τιμαλφὲς παρέλαβε ἀπὸ τὶς προηγούμενες γενεὲς καὶ νὰ ἀποφύγει τὶς καταστρεπτικὲς ἀνοησίες, πὺ «βαφτίζονται καινοτομίες», καὶ τὶς εἰσηγοῦνται κάτι ἄσχετοι τυχοδιῶκτες, «προοδευτικοὶ» τσαρλατάνοι.** Ἄς κλείσουν οἱ γονεῖς τὰ αὐτιά τους σ' ὅλες αὐτὲς τὶς σειρηνωδίες, τὶς τσιρίδες τῶν ἀνισόροπων, πὺ ὀραματίζονταν μία «Νέα Ἑποχὴ» λόγῳ διαδικτύου. **Δόξα τῷ Θεῷ, σὲ ὀρισμένα πράγματα ἔχουμε μείνει πίσω ἀπὸ τὴν Ἑὺρώπη.**

Ἐπιμένουμε σὲ κάποιες **«καθυστερημένες» συνήθειες**, πὺ μᾶς ὑπενθυμίζουν πὺ εἴμαστε ἄνθρωποι, ἑλεύθεροι, Ἑλληνας μὲ Ἱστορία καὶ παράδοση. Καὶ νηστεῖες κάνουμε, καὶ στὶς ἐκκλησιὲς βαφτιζόμαστε καὶ παντρευόμαστε, καὶ τὴν ἀφιλοπατρία ἀπεχθανόμαστε, καὶ ἡ ἱστορία μας μᾶς συγκινεῖ καὶ τὴν συγγένεια τιμοῦμε, τὸ μοναδικὸ καταφύγιο ἀπέναντι στὴν περιρρέουσα πνευματικὴ ἑξαθλίωση. Ὅλα αὐτὰ τὰ δηλητηριώδη ρεύματα μπαίνουν μὲς στὸ σπίτι μὲσω τῆς τηλεόρασης, τοῦ διαδικτύου καὶ τῶν κινητῶν. Ὅσο μποροῦν οἱ γονεῖς, ἄς προφυλάξουν τὰ παιδιὰ τους ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία ψυχοφθόρα ἀντικείμενα. **Ἄς μὴν ἐλπίζουν στὸ σχολεῖο, αὐτὸ ἔχασε τὸν διαπλαστικὸ ρόλο του. Δὲν ἀποτελεῖ πιά θεματοφύλακα ἀξιῶν, ἀλλὰ ἐπιταχυντὴ τῆς πνευματικῆς χρεωκοπίας.**

Στηλιτεύουμε, για παράδειγμα, τὰ βιβλία γλώσσας τοῦ δημοτικοῦ, διότι τὰ κατάντησαν κακέκτυπο του διαδικτύου, ἐθίζουν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὰ παιδιά στὴν χρήση του. Τὸ σύνθημα σαφές: «Μόνο μὲ εἰκόνες μαθαίνεις». Γνωρίζουμε ὅλοι μας ὅτι ἔφηβοι μὲ ἐθισμούς, προέρχονται πολλές φορές ἀπὸ διαλυμένες οἰκογένειες, εἶναι παιδιά ποὺ δὲν βίωσαν τὴν εὐλογημένη ἀγάπη, ποὺ ἀνατράφηκαν χωρὶς τὸ γονεϊκὸ πρότυπο, μπουκωμένα ἀπὸ ὑλικά ἀγαθὰ, δηλαδή, παιδιά χωρὶς ἐλπίδα. Καὶ ὁμωςτὰ **σχολικὰ βιβλία τὸ πρότυπο δὲν εἶναι ἡ παραδοσιακὴ ἑλληνικὴ οἰκογένεια**. Ὅχι. Αὐτὸ «μυρίζει» σκοταδισμό. Σὲ κείμενο μὲ τίτλο «μία οἰκογένεια ἀνάμεσα στὶς ἄλλες», στὸ β' τεῦχος τῆς γλώσσας ζ' Δημοτικοῦ, περιγράφονται διάφορα «εἶδη» οἰκογενειῶν. Στὸ τέλος διαβάζουμε: «Ὅταν μεγαλώσω», λέει τὸ παιδί - ἀφηγητής, «καὶ κάνω δική μου οἰκογένεια δὲν ξέρω ἀκόμα πῶς θὰ μοιάζει...». (Τὸ ὄνειρο βέβαια τοῦ κάθε νεοταξοσκώληκα εἶναι ἡ ἐξῆς οἰκογένεια δύο θηλύγλωσσοι μὲ σύμφωνο ἐλεύθερης συμβίωσης, ποὺ θὰ ἔχουν υἱοθετήσει ἓνα παιδί).

Ἄν ἐπιμένω στὸν **ρόλο τῆς οἰκογένειας**, εἶναι ἐπειδὴ καὶ οἱ τρεῖς ἔρευνες ποὺ περιέχει τὸ περιοδικό, συγκλίνουν σ' αὐτὴ τὴν θέση: **Κύριος ἐκπαιδευτὴς τῶν παιδιῶν ποὺ παρουσίασαν ἐθισμό διαδικτυακὸ ἦταν τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, καὶ κυρίως οἱ γονεῖς**. Τὰ παιδιά μας ἔρχονται στὸν κόσμο χωρὶς τηλεόραση, χωρὶς διαδίκτυο, χωρὶς κινητά. Ὅλα αὐτὰ τὰ προσφέρει ὁ γονέας. Τὰ παιδιά μὲ ἀδιαμόρφωτη ἀκόμη προσωπικότητα, «βομβαρδίζονται» ἀπὸ μία ἐμπειρία, ποὺ σχεδὸν καταργεῖ τὰ ὅρια τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ μὴ πραγματικοῦ. Οἱ ἀντικοινωνικὲς πράξεις, ἀκόμη καὶ τὰ προσφάτως ἀνήκουστα ἐγκλήματα, εἶναι, πολλές φορές, ἀντιγραφὲς τῆς τηλεοπτικῆς βίας ἢ διαδικτυακὴ «παιδαγωγία». Δυστυχῶς τέτοιες μελέτες δὲν φτάνουν ποτὲ στὶς τηλεοπτικὲς εἰκόνες.

Ἀφήσαμε τὰ παιδιά μόνα καὶ ἀνυπεράσπιστα μπροστὰ στὶς ὀθόνες καὶ δρέπουμε τοὺς «καρπούς» τῆς ἐγκληματικῆς ἀδιαφορίας καὶ σιωπῆς. Ὅμως «ὁ ἄνθρωπος, λέει ὁ Μπρέχτ, «γιὰ νὰ νιώσει ἄνθρωπος, πρέπει νὰ τὸν φωνάξεις». Νὰ τὸν πεῖς ἄνθρωπο. Τὸ παιδί, ἂν δὲν ἀκούσει νὰ μιᾶνε γιὰ ἀγάπη, δὲν θὰ νιώσει ἀγάπη. Ἄν δὲν ἀκούσει νὰ τοῦ μιᾶνε γιὰ ἀξίες, δὲν θὰ αἰσθανθεῖ τὴν ἀνάγκη νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ ἀξίες. Καὶ ἔτσι ποτὲ δὲν θὰ γίνει παιδί μὲ ἀξία. Ἀνάγκη, λοιπόν, νὰ ξαναφέρουμε τὶς μεγάλες λέξεις στὴ ζωή μας. Ὅχι τὰ μεγάλα λόγια. Πρέπει νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ ναφθαλίνη οἱ λέξεις **καθῆκον, εὐθύνη, σεβασμός, ἀλληλεγγύη**. Ἀλλιῶς οἱ λέξεις, ποὺ ἐκφράζουν διεκδικήσεις καὶ κατακτήσεις, θὰ ἐκτοπίσουν κάθε ἴχνος συναισθηματισμοῦ, κάθε ἴχνος ἀνθρωπιᾶς ἀπὸ τὴ ζωή μας. Καὶ τότε τὴν λατρεία τῆς τεχνολογίας θὰ ἀντικαταστήσει ἡ τεχνολογία τῆς λατρείας. (Σ. Καργάκος, «Ἀλεξία», ἔκδ. Gutenberg σελ. 142).

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: *aktines.blogspot.com*)